

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

D.H.G. Fernald (Groep Doe Stoer)
(d.d. 1 juli 2024)

Nummer
4111

Onderwerp
Stop antisemitisme!

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In de Statencommissievergadering Bestuur, Maatschappij en Middelen van 17 april 2024 is het behandelvoorstel naar aanleiding van de motie 'Stop antisemitisme!' (M-1171) besproken. Het college van Gedeputeerde Staten heeft naar aanleiding van hetgeen besproken is, vijf toezeggingen gedaan. Inmiddels heeft de commissie BMM op woensdag 26 juni 2024 de vierde toezegging (BMM/T2024.011) ontvangen (Rapport afgerond onderzoek van onderzoeksbureau Motivaction). Dit onderzoek is op verzoek van de provincie Zuid-Holland uitgevoerd en schetst een beeld van de stand van zaken rondom antisemitische denkbeelden binnen de Zuid-Hollandse samenleving.

Allereerst moet gezegd worden dat antisemitisme verwerpelijk is en bestreden moet worden. Daarover zijn we het eens. Desondanks heeft Groep Doe STOER een aantal vragen naar aanleiding van het rapport van Motivaction 'Een verkenning naar de houding tegenover joden in Zuid-Holland'

Overigens merkt Groep Doe STOER dat er de laatste tijd vaker onderzoek gedaan wordt op verzoek van de provincie Zuid-Holland, zonder duidelijk doel. Alsof de provincie Zuid-Holland op basis van vooroordelen en vooringenomenheid over bepaalde groepen in de samenleving, al een oordeel klaar heeft, zonder op de feiten van het onderzoek te wachten. Wanneer een onderzoek vanuit vooringenomenheid gedaan is, zijn de uitkomsten ervan onbetrouwbaar. Dit kan leiden tot oneerlijke of ineffectieve beslissingen en dat is een gevaar voor de democratie.

In voornoemd rapport staat bijvoorbeeld dat onderzoek dient als een verkenning om verdere richting te geven aan het onderwerp en zicht te krijgen op doelgroepen die relevant kunnen zijn bij het terugdringen van antisemitisme en het bewustzijn van de Holocaust. Groep Doe STOER wil voorkomen dat de wijze van de bestrijding van antisemitisme, politiek wordt misbruikt. Jodenhaat is een eeuwenoud Europees probleem, net zoals andere vormen van racisme. De misdaden tijdens het slavernijverleden, de genocide in toenmalig Belgisch Congo en moslimhaat zijn daarvan slechts enkele voorbeelden.

Groep Doe STOER wil voorkomen dat de bestrijding van antisemitisme misbruikt wordt om andere niet-witte bevolkingsgroepen racistisch te kunnen bejegenen. De belangrijke strijd tegen antisemitisme mag nooit worden misbruikt om ruimte te creëren voor racisme en discriminatie jegens andere bevolkingsgroepen. Groep Doe STOER vindt het opmerkelijk dat er bijvoorbeeld specifiek onderzoek gedaan wordt naar de houding van Surinaamse Nederlanders. Suriname is het enige land ter wereld waar in de hoofdstad (Paramaribo) een grote synagoge en moskee direct naast elkaar staan en waar joden en moslims in vrede met elkaar leven.

Zoals hiervoor aangegeven is antisemitisme ofwel de discriminerende en racistische behandeling van Joden vooral een Europees probleem specifiek gericht op haat jegens mensen met een joodse achtergrond. Joden hebben in de geschiedenis dikwijls te maken gehad met vijandigheid en haat, variërend van discriminerende overheidsmaatregelen tot georganiseerde moordpartijen, zoals de Holocaust.

1. *Groep Doe STOER wil van het College van Gedeputeerde Staten weten, waarom de provincie Zuid-Holland, Motivaction verzocht om specifiek onderzoek te doen naar de houding tegenover joodse mensen en het bewustzijn van de Holocaust onder Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Caribische Nederlanders?*

Antwoord

Het onderzoek is geïnitieerd vanuit een behoefte aan feiten, en om vervolgens ook met die feiten aan de slag te gaan. Het verkrijgen van deze feiten is belangrijk - juist omdat we *zonder* vooroordelen en vooringenomenheid over bepaalde groepen in de samenleving te werk gaan.

Zicht op bestaande vooroordelen en vijandige gevoelens die in de samenleving leven is – hoe precair ook – belangrijk. Dat biedt de mogelijkheid om via gesprekken en educatie te pogen deze vooroordelen en gevoelens weg te nemen.

In direct antwoord op de vraag:

- Het onderzoek betrof een aanbod van Motivaction waar de provincie op kon 'meeliften': namelijk een grootschalige face-to-face survey onder Nederlanders met een Turkse, Marokkaanse en Caribische afkomst, uitgevoerd in diverse Nederlandse steden over meerdere onderwerpen waaronder participatie en ook antisemitisme. De vragenlijst is óók (online) uitgezet onder Nederlanders zonder migratieachtergrond, omdat het ons om het verkrijgen van een representatief beeld gaat (en niet om de focus op één of meerdere groepen). Vanzelfsprekend is antisemitisme een breed maatschappelijk probleem, dat zich zeker niet tot bepaalde etnische groepen beperkt.
- De reden waarom wij op het aanbod van Motivaction zijn ingegaan, betreft de motie "Stop antisemitisme!" (M-1171, ingediend op 1 februari 2023). Ons behandelvoorstel bestaat uit drie onderdelen: educatie, ontmoeting en onderzoek. Het aanbod van Motivaction gaf ons de gelegenheid om aan het laatste te voldoen.
In het geval dat onwetendheid/ gebrek aan kennis van de geschiedenis een factor van belang is, kan educatie helpen: onder meer via de uitbreiding van de Digitale Scheurkalender met een module over racisme en discriminatie (ook onderdeel van het behandelvoorstel).
- Het perspectief van Nederlanders van Turkse, Marokkaanse en Caribische (Antillianen en Surinamers) komaf is belangrijk, omdat:
 - a) Deze groepen doorgaans ondervertegenwoordigd zijn in 'regulier' online surveyonderzoek;
 - b) Hun ervaringen en meningen relevant zijn. In numeriek opzicht maken ze een flink deel van de (Zuid-Hollandse) bevolking uit.

Het onderzoek pretendeert niet een definitief en volledig beeld te geven. Het dient als een verkenning om verdere richting te geven aan het onderwerp en zicht te krijgen op doelgroepen die relevant kunnen zijn bij het terugdringen van antisemitisme en bevorderen van bewustzijn van de holocaust.

2. *Groep Doe STOER wil graag van het College van Gedeputeerde Staten weten, waarom het onderzoek in opdracht van de provincie Zuid-Holland primair gericht is op mensen met een joodse geloofsovertuiging, terwijl antisemitisme niet in alle gevallen voortkomt uit een bewust gekozen politiek of religieus standpunt, maar vaker voortkomt uit vooroordelen, onwetendheid of denkfouten?*

Antwoord

Het onderzoek richt zich niet primair op mensen met een joodse geloofsovertuiging, het richt zich op mensen van joodse komaf (al dan niet met een geloofsovertuiging).

We onderschrijven dat antisemitisme zeer vaak voortkomt uit vooroordelen, onwetendheid of denkfouten. Dat was ook één van de doelen van dit onderzoek: naast het in kaart brengen van meningen ook vooroordelen en onwetendheid voor het voetlicht brengen met het doel deze te bestrijden, onder andere via educatie en ontmoeting (zoals opgenomen in het behandelvoorstel voor de motie Stop Antisemitisme!).

Den Haag, 10 september 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

M.E. van Leeuwen